

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 23. kolovoza 2006.

Apostol Ivan - vidioc s Patmosa

Draga braćo i sestre!

Vratimo se na lik apostola Ivana, da bismo ovaj put razmišljali o vidiocu Otkrivenja. Iznesimo odmah jednu zamjedbu: dok niti četvrto evanđelje niti poslanice pripisane Apostolu ne nose nikada njegovo ime, Otkrivenje spominje ime Ivan čak četiri puta (usp. 1,1.4.9; 22,8). Očigledno je, s jedne strane, da autor nije imao nikakvoga razloga da prešuti svoje ime, a s druge je znao da su ga njegovi prvi čitatelji mogli točno identificirati. Osim toga znamo da su već u III. stoljeću stručnjaci raspravljali o pravom identitetu Ivana iz Otkrivenja. U svakome slučaju, moemo ga zvati i "vidioc s Patmosa" jer je njegov lik povezan s imenom toga otoka u Egejskom moru gdje se, prema njegovom autobiografskom svjedočanstvu, nalazio kao prognanik "radi riječi Boje i svjedočanstva Isusova" (*Otk* 1,9). Upravo na Patmosu, "zanih se u duhu u dan Gospodnji" (*Otk* 1,10), Ivan je imao veličanstvena viđenja i čuo izvanredne poruke koje su prilično utjecale na povijest Crkve i cijele zapadne kulture. Na primjer, iz naslova njegove knjige u naš su jezik uključene riječi "apokalipsa, apokaliptičan" koje - premda na neprikladan način - prizivaju ideju prijeteće katastrofe.

Knjigu treba shvatiti na osnovu dramatičnoga iskustva sedam Crkava u Aziji (Efez, Smirna, Pergam, Tiatira, Sardi, Filadelfija, Laodiceja) koje su se krajem I. stoljeća morale suočiti s ne baš lakim poteškoćama u svome svjedočenju Krista. Njima se Ivan obraća pokazujući snanu pastoralnu osjetljivost u odnosu na prognane kršćane, koje potiče da ostanu čvrsti u vjeri i da se ne poistovjete sa svijetom. Predmet (knjige) u konačnici predstavlja otkrivanje smisla ljudske povijesti, počinjući od Kristove smrti i uskrsnuća. Zapravo, prvo i osnovno Ivanovo viđenje tiče se

lika Anđela, koji je zaklan pa ipak stoji (usp. *Otk* 5,6), smješten u sredini prijestolja na koje je već uzdignut Bog sam. Time nam Ivan eli reći nadasve dvije stvari: prva je da Isus, premda je ubijen nasilnim činom umjesto da se srušio na zemlju paradoksalno stoji čvrsto na nogama jer je uskrsnućem definitivno pobijedio smrt; a druga je da je sam Isus, upravo jer je umro i uskrsnuo, sad već potpuno dionik kraljevske i spasenjske Očeva vlasti.

Jedno od glavnih viđenja Otkrivenja za predmet ima toga Anđela u činu otvaranja knjige, koja je ranije bila zatvorena sa sedam pečata koje nitko nije mogao otpečatiti. Ivan je čak prikazan dok je briznuo u plač, jer nije se mogao naći nitko tkko bi bio dostojan otvoriti knjigu i pročitati je (usp. *Otk* 5,4). Taj plač vjerojatno izraava zbunjenost azijskih Crkava zbog Boje šutnje pred progonima kojima su bile izloene u tome trenutku. Zbunjenost je to u kojoj se dobro moe odraziti naše zaprepaštenje pred teškim poteškoćama, nerazumijevanjima i neprijateljstvima što ih Crkva i danas trpi u različitim dijelovima svijeta. To su patnje koje Crkva sigurno ne zasluuje, kao što sam Isus nije zasluio svoju tjelesnu muku. No, one otkrivaju kako čovjekovu zloću kada se prepusti nagovaranju zla, a tako i vrhovno Boje upravljanje zbivanjima. Stoga je samo rtvovani Jaganjac u stanju otvoriti zapečaćenu knjigu i otkriti njezin sadraj. Samo on moe iz nje izvući smjernice i nauk zaivot kršćana, kojima njegova pobjeda nad smrću daje navještaj i jamstvo pobjede koju će i oni bez sumnje postići. Tu utjehu nastoji pruiti govor kojim se koristi Ivan, a koji je izrazito slikovit.

U središtu viđenja što ga Otkrivenje iznosi nalaze se i vrlo znakovita viđenja ene koja rađa Sina muškića, te komplementarno viđenje Zmaja koji je već zbačen s neba. On, premda i dalje djeluje u progonu ene i ostale njezine djece, već je pobijeđen u korijenu i njegov će se poraz na kraju neizbjeno pokazati. Evo zašto svjedoci-mučenici pjevaju oduševljeni: "Sada nastava spasenje i snaga i kraljevstvo Boga našega i vlast Pomazanika njegova! Jer zbačen je tuitelj braće naše koji ih je dan i noć optuivao pred Bogom našim" (*Otk* 12,10). Kako se vidi, Ivan u svojim čitateljima hoće nadahnuti stav hrabroga povjerenja. Svojim jakim i ponekad teškim slikama, jamačno nije imao nakane iznijeti zagonetke koje treba riješiti, već je htio sugerirati put pouzdane nade koja se vedro prepušta Bogu i Isusu Kristu. Vidioc s Patmosa tako kršćanima otvara sjajno obzorje koje vrhunac doivljava u viđenju nebeskoga Jeruzalema, gdje "smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti jer - prijašnje uminu" (*Otk* 21,4).

Zbog toga je Ivanovo Otkrivenje, premda je proeto stalnim spominjanjem patnji i muka - tamne strane zbilje - isto tako proeto čestim pjesmama hvale koje gotovo predstavljaju svijetlo lice povijesti. Tako, na primjer, piše o nepreglednom mnoštvu koje pjeva gotovo vičući: "Aleluja! Zakraljeva Gospod, Bog naš Svevladar! Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo jer dođe svadba Jaganjčeva, opremila se Zaručnica njegova" (*Otk* 19,6-7). Ovdje se nalazimo pred tipičnim kršćanskim paradoksom, prema kojemu se patnja ne shvaća nikada kao posljednja riječ, već ju se promatra kao točku prijelaza prema sreći i, štoviše, ona sama već je otajstveno protkana radošću koja proizlazi iz nade. Upravo zbog toga Ivan, vidioc s Patmosa, svoju knjigu moe završiti s posljednjom čenjom, koja kuca drščućim iščekivanjem. On zaziva konačni Spasiteljjev dolazak: "Dođi, Gospodine Isuse!" (*Otk* 22,20), a taj je zaziv morao biti uobičajen u Crkvama I. stoljeća.

Naime, potvrđuje nam to i sveti Pavao aramejskim jezikom - "Marana tha" - to jest "Dođi, naš Gospodine" (1 Kor 16,22). U tome se gotovo vidi nestrpljivost da se konačno susretne Gospodina kojemu su kršćani posvetili svojivot i svoju smrt. Neka nam Ivan pomogne ivima u sebi očuvati tu elju i to iščekivanje, bez obzira na svaku moguću kušnju s kojom ćemo se suočiti.